

Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu (IFAC), ICAEW (İngiltere ve Galler Muhasebe Meslek Örgütü) ile birlikte “**Karaparanın aklanmasının önlenmesi**” konulu 6 parçadan oluşan bir **eğitim serisi** başlatmıştır. Dördüncü olarak **Örnek Olay 4: Varlık Transferi** konulu çalışmayı yayınlamıştır.

Bu seri 6 ay devam eden kısa bilgilendirici eğitim materyallerini içermektedir ve karaparanın aklanmasının önlenmesi sürecinin nasıl işlediği, yüzleştikleri risklerin neler olduğu ve bu riskleri azaltmak ve kamu yararına olumlu bir katkı sunabilmek için neler yapabilecekleri konusunda muhasebe meslek mensuplarının bilgilendirilmesi amaçlanmaktadır.

KARAPARANIN AKLANMASININ ÖNLENMESİ

Örnek
Olay

4

Varlık Transferi

Suçluların suçtan elde ettikleri gelirleri yasal yollarla ekonomiye katmalarının veya entegre etmelerinin birincil yollarından biri, özellikle gayrimenkul veya diğer yüksek değerli varlıkların transferidir. Müşteri ile olan ilişki yalnızca varlık devriyle sınırlı olabilir ve kısa sürer. Bu da muhasebe meslek mensuplarının, farkında olmadan yasa dışı faaliyetlerin içine düşmemeleri için risk temelli yaklaşımı etkili bir biçimde uygulamalarını daha önemli kılar.

Suçlular varlık transferini nasıl kullanır?

Suçlular, değeri yüksek varlıkları genellikle satın alarak, satarak veya el değiştirterek insanlar veya ülkeler arasında değişimini sağlarlar. Bazen suçlular, bir varlığın alınıp ve diğer bir varlığın da satıldığı art arda gerçekleştirdikleri bağlantılı işlemler yoluyla yasa dışı gelirlerini katmanlara ayırmaya çalışırlar (örneğin, bir gayrimenkul satmak ve bir tekne satın almak gibi). Bu, yapılan işlemlerden yalnızca birini görebilen kişilerden fonların kaynağının ve gerçeğin gizlenmesi için işe yarayabilir. İşlemin ya da art arda yapılan işlemlerin nasıl şekillendirildiğine veya hangi varlıkların bu işleme dahil olduğuna bakılmaksızın, nihai amaçları, altta yatan suç faaliyetiyle olan bağlantıyı gizlemektir.

Muhasebe meslek mensupları, farkında olmadan veya yoğunluk sebebiyle gözünden kaçırdığı için, bir varlık transferinin yapılmasına olanak sağlayarak veya bu işlemlerle ilgili vergi danışmanlığı hizmeti sunarak bir suçluya suç gelirlerini transfer etmesinde yardımcı olabilir.

Risk Temelli Yaklaşım nedir?

Muhasebe meslek mensupları, müşterileri için bir varlık satışı veya alımı konusunda danışmanlık hizmeti sunarken aşağıdakileri dikkate almalıdır:

- Varlığın intifa hakkı sahibinin kim olduğunu biliyor musunuz? Bu kişi varlığa sahip olan kişiden farklı biri mi?
- İşlemden sonra varlığın intifa hakkı sahibinin kim olacağını biliyor musunuz? Bu kişi varlığa sahip olacak kişiden farklı biri mi?
- Alıcının bu varlığı satın alacak varlığı ve fon kaynağı nedir? Alıcı hakkında bildiklerinize dayanarak, önünüze konan verileri mantıklı buluyor musunuz?
- Bu varlık transferi sizce mantıklı mı? İşlem eğer ticari olarak yapılıyorsa, ticari bir anlam ifade ediyor mu? İşlem eğer iyilik ve hayır amacıyla yapılıyorsa, amacına uygun mu?

TÜRMOB

TÜRKİYESERBESTMUHASEBECİMALİMÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

- Bu işlem, diğer meslek mensupları tarafından ele alınmış bağlantılı bir dizi işlemin bir parçası mı?
- İşlem, karapara aklama için yüksek riskli olarak kabul edilen bir ülke/ülkeden¹ varlık transferini içeriyor mu?

Yukarıdaki sorulara verilen yanıtlar karapara aklama riskinin arttığını gösteriyorsa, yapmanız gereken durum tespiti kapsamı daha büyük olacaktır. Her zaman olduğu gibi, muhasebe meslek mensupları risk değerlendirmelerini belgelemek için makul adımlar atmalıdır.

Varlık Transferleri Üzerine Örnek Olay Çalışması²

Bir Orta Asya ülkesinde üst düzey bir hükümet yetkilisi olan Shohrat Alperen, kendi bölgelerindeki büyük bir yüklenici firma ile devlet tarafından finanse edilen 2 milyar \$ değerinde bir altyapı sözleşmesi imzaladı. Bundan bağımsız gibi görünen diğer bir olayda, deniz aşırı yüklenici şirketin Birleşik Krallık'ta bulunan bir yan kuruluşu, Londra'nın merkezinde 5 milyon £'lık bir apartman dairesi satın almaları konusunda kendilerine danışmanlık hizmeti sunmaları için İngiliz bir avukat ve muhasebe meslek mensubu ile anlaştı. Söz konusu apartman dairesinin, adı Anna Ericsson olan şirketin yeni üst düzey yöneticisinin Londra'da çalışırken kullanması için alınacağını belirttiler.

Muhasebe meslek mensubu, Birleşik Krallık'taki yan kuruluş hakkında gerekli müşteri durum tespitini yaparken şirket merkezinin Orta Asya'da olduğunu tespit etti. Yakın ilişkilere sahip olduğu eleştirilerinin yapıldığı bu şirket hakkında, şirketin bu ilişkiler sayesinde yüksek değerli bir devlet ihalesi aldığına dair çok sayıda haber buldu.

Muhasebe meslek mensupları, Anna Ericsson hakkında kendi araştırmalarını yürüttüler ve olaylarda akla yatmayan bazı hususlar olduğunu fark ettiler. Muhasebe meslek mensupları, çok kültürlü toplumlara karşı duyarlı olsalar da Anna'nın soyadından yola çıkarak İskandinavya'ya değil, Orta Asya ülkesine mensup olduğunu gösteren küçük ipuçları yakaladılar ve yaptıkları detaylı araştırmada bu isimde birinin Shohrat Alperen ile sosyal bir etkinlikte yan yana olduklarına dair fotoğrafları buldular. Anna'nın altyapı işleri konusunda herhangi bir kariyerinin olmadığı ve yalnızca zenginlere hitap eden kişisel bir stilist olduğu görüldü.

Bunun gibi birçok şüpheli detay ve potansiyel müşteriden gelen yetersiz açıklamalar sebebiyle muhasebe meslek mensubu işi kibarca reddetti ve Mali İstihbarat Birimine “Şüpheli İşlem Bildirim Raporu” düzenledi.

Sonuç olarak, Anna'nın üst düzey bir hükümet yetkilisinin yeğeni olduğu ve söz konusu dairenin de sözleşmenin imzalanması karşılığında bir rüşvet olduğu ortaya çıktı.

Kilit İşaretler

- Müşterinin, anlaşmanın yapısına gereksiz karmaşıklık katmak amacıyla olması
- Özellikle temsilci anlaşmaları kullanılıyorsa, varlığın intifa hakkına sahip olan tarafların gizli tutulmasının istenmesi
- Siyasi Nüfuz Sahibi Bir Kişi ile bağlantılı olan bir alıcı veya satıcı
- Sanal varlıkları (örneğin, Bitcoin veya diğer benzer ürünleri) veya diğer alışılmadık ödeme yöntemlerini (örneğin, değerli metaller veya taşlar) içeren işlemler
- Muhasebe meslek mensubunun, istenen iş için yetersiz bir değerlendirme (mali veya başka şekilde) olduğunu kolayca anlayabileceği işlemler
- Gizlilik içeren bölgeler
- Örtüşmeyen ve akla yatmayan detaylar

Ne zaman geri çekilmelisiniz?

- Müşterinin, varlığının mevcut ve önerilen intifa hakkı sahibi hakkında size karşı dürüst olmadığını düşünüyorsanız.
- Varlık ve para kaynağı araştırmalarınızın sonucu varlığı satın almak için kullanılan paranın suç kaynaklı olduğunu veya başka türlü açıklanamayacağını gösteriyorsa.
- Satıcının, alıcının veya varlığın bulunduğu ülke, ülkenizin hükümeti tarafından mali yaptırımlara tabiyse.
- İşlem sizin için anlamlı görünmüyorsa.

Şüpheli İşlem Bildirim Raporu Hazırlama

Faaliyette bulunduğunuz ülkenin mevzuatına göre, müşterinizin veya müşteriniz olacak kişinin elde ettiği gelir konusunda suç işlediğinden şüphelenirseniz, bu şüphelerinizi yerel Mali İstihbarat Biriminize bildirme yükümlülüğünüz olabilir. Bazı ülkelerde bu, muhasebe meslek mensupları için yasal bir yükümlülüktür.

İfşa Edilmeli mi?

Şüphelendiğiniz karapara aklama faaliyeti hakkında Şüpheli İşlem Bildirim Raporu hazırlarsanız, o halde, ifşa edeceğiniz kişiye bu rapor hakkında bilgi vermemeye dikkat etmelisiniz. FATF Standartları, hükümetlerin “ifşa edilmesini” yasalarca yasaklamasını gerektirir. Birçok ülkede bir Şüpheli İşlem Bildirim Raporunun ifşası cezai bir suçtur. Çünkü Şüpheli İşlem Bildirim Raporunun ifşası, cezai soruşturmayı etkileyebilir. Bu hüküm tüm ülkelerde yürürlüğe girmemiş olsa da muhasebe meslek mensupları için Şüpheli İşlem Bildirim Raporu dosyasını ifşa etmemek en iyi uygulamadır.

Müşteri Durum Tespiti yaparken, kasıtlı veya kasıtsız her müşterinin ifşa riskinin olduğunu göz önünde bulundurmak gerekir. Şüpheye düştüğünüzde, Muhasebe Meslek Örgütünüz veya yerel mali istihbarat biriminiz ile iletişime geçiniz.

¹ FATF, benzer ülkelerin bir listesini yayınlamaktadır.

² Not: gizliliği korumak için isimler ve ülke bilgileri değiştirildi.